

Sygn. akt III CZ 16/22

POSTANOWIENIE

Dnia 23 marca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Grela (przewodniczący)

SSN Marcin Łochowski

SSN Maciej Kowalski (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa J. B.
przeciwko E. S.
o ochronę dóbr osobistych,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 23 marca 2022 r.,
zażalenia pozwanej z dnia 24 czerwca 2021 r.
na postanowienie Sądu Najwyższego
z dnia 28 lutego 2020 r., sygn. akt I CO 26/19,

odrzuca zażalenie.

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy postanowieniem z 28 lutego 2020 r., wydanym w sprawie I CO 26/19, orzekając w przedmiocie wniosku pozwanej E. S. o sprostowanie postanowienia tego Sądu z 6 lutego 2020 r., I CO 26/19, oddalił ten wniosek, jako niezasadny. W zażaleniu na to postanowienie skarżąca E. S. wniosła o jego uchylenie w całości. Domagała się również ustanowienia pełnomocnika z urzędu (radcy prawnego), którego przystąpienie do sprawy miałyby umożliwić „uchylenie braków zażalenia przez wniesienie go przez osobę uprawnioną”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Najwyższy nie funkcjonuje w strukturze organizacyjnej sądownictwa powszechnego, lecz powołany jest do sprawowania nadzoru judykacyjnego nad orzecznictwem sądów powszechnych. Zażalenie do tego Sądu przysługuje jedynie w wypadkach wskazanych w art. 394¹ k.p.c. Katalog postanowień zaskarżalnych do Sądu Najwyższego jest zamknięty i nie obejmuje zażalenia na postanowienie Sądu Najwyższego co oznacza, że takie zażalenie jest niedopuszczalne i podlega odrzuceniu.

Ponadto należy mieć również na uwadze, że zgodnie z art. 87¹ § 1 k.p.c. w postępowaniu przed Sądem Najwyższym oraz przy podejmowaniu przed sądem niższej instancji czynności procesowych związanych z postępowaniem przed tym Sądem wyłączona jest zdolność postulacyjna stron oraz możliwość zastępowania ich przez innych niż adwokat bądź radca prawny pełnomocników (w sprawach własności przemysłowej także przez rzeczników patentowych). Wyjątki w tym zakresie o charakterze podmiotowym wprowadzono w art. 87¹ § 2 k.p.c. Czynności dokonane bezpośrednio przez stronę są bezskuteczne (postanowienia Sądu Najwyższego: z 7 stycznia 2014 r., II PZ 30/13, oraz z 28 marca 2018 r., V CZ 16/18). W rezultacie ustanowiony w powyższym przepisie przymus adwokacko-radcowski dotyczy każdego postępowania przed Sądem Najwyższym, a więc także zainicjowanego zażaleniem na postanowienie tego Sądu. Bezwzględny przymus adwokacko-radcowski w postępowaniu przed Sądem Najwyższym ma na celu zapewnienie złożenia środka odwoławczego, który odpowiada ustawowym wymaganiom i jest wynikiem dochowania staranności, jakiej można wymagać od profesjonalisty (postanowienie Sądu Najwyższego z 17 kwietnia 2019 r., V CZ 15/19).

Jak wynika z akt sprawy skarżąca E. S. samodzielnie sporządziła zażalenie na postanowienie Sądu Najwyższego z 28 lutego 2020 r., przy czym z okoliczności sprawy nie można wnioskować, aby należała do kategorii osób ustawowo zwolnionych z obowiązku reprezentacji przez adwokatów lub radców prawnych, stosownie do art. 87¹ § 2 k.p.c. Środek odwoławczy wniesiony z naruszeniem art. 87¹ § 1 k.p.c. należy kwalifikować jako niedopuszczalny, a uchybienie leżące u podstaw tej oceny mając charakter nieusuwalny, co skutkuje koniecznością jego odrzucenia.

Stwierdzony brak skargi polegający na jej złożeniu przez stronę pozbawioną zdolności postulacyjnej, nie mógł zostać usunięty przez ustanowienie dla skarżącej pełnomocnika z urzędu. Wniosek o ustanowienie pełnomocnika z urzędu pozostaje bowiem bez znaczenia dla oceny prawidłowości postanowienia o odrzuceniu zażalenia, wniesionego przez podmiot pozbawiony zdolności postulacyjnej. Uzupełnienie, czy też "poparcie" przez profesjonalnego pełnomocnika środka odwoławczego, wniesionego przez stronę osobiście, nie spełnia ustawowego wymagania zachowania przymusu, o którym mowa w art. 87¹ k.p.c. (postanowienia Sądu Najwyższego: z 31 stycznia 2014 r., II CZ 84/13; z 11 marca 2008 r., II CZ 2/08; z 11 maja 2010 r., II PZ 11/10; z 17 kwietnia 2019 r., V CZ 15/19). Pełnomocnik z urzędu po jego ustanowieniu może przy tym jedynie sporządzić nowe zażalenie, nie może natomiast sanować braków niedopuszczalnego zażalenia wniesionego osobiście przez stronę pozbawioną zdolności postulacyjnej.

Mając powyższe na względzie orzeczono jak w sentencji (art. 398⁶ § 3 w zw. z art. 394¹ § 3 oraz w zw. z art. 87¹ k.p.c.).

[as]